

Yazılım Gündemi - 2020/13

30 Mart - 5 Nisan 2020

Eren Hatırnaz

5 Nisan 2020

İçindekiler

1	Chromium tabanlı tarayıcılarda form elemanlarının varsayılan görünümü değişiyor	2
2	GitLab, 18 tane özelliğini açık kaynak yapmaya hazırlanıyor	4
3	Eclipse, VSCode alternatifi IDE'sini açık kaynak olarak duyurdu: Eclipse Theia	5
4	Covid-19 Pandemisi, NodeJS sürüm yayınlama takvimini etkiledi	6
5	PHP 8 sürümünün yayın takvimi belli oldu	7
6	Safari 13.1 ile gelen yenilikler	7
6.1	JavaScript iyileştirmeleri	7
6.2	Web Animations API	8
6.3	Async Clipboard API	8
6.4	Sources Sekmesi	9
7	StackOverflow'a karanlık mod özelliği beta olarak geldi	10
8	Google açık kaynak projeleri için kod arama sayfasını açtı	11
9	Diğer Haberler	11
10	Lisans	13

```
#include <teknoseyir.h>
int main(int argc, char *argv[]) {
    printf("Yazılım Gündemi - 2020/13");
    printf(" 30 Mart - 5 Nisan 2020 ");
    // TODO: Sonraki gündem fonksiyonu eklenecek.
}
```

< Önceki Gündem | 30 Mart - 5 Nisan 2020 | Sonraki Gündem >
[TeknoSeyir'de Oku](#)

1 Chromium tabanlı tarayıcılarda form elemanlarının varsayılan görünümü değişiyor

Microsoft'un yeni Edge tarayıcısının ve Google'ın Chrome tarayıcısının da kullandığı Chromium açık kaynaklı tarayıcısının bu hafta blogunda yayınlanan yazı ile artık form kontrollerinin işletim sistemi değişmeksizin aynı görüneceği duyuruldu. Sorunun ne olduğunu anlamak için web geliştirme yapmış kişilerin mutlaka bir dönem kullandığı belki hala daha kullanıyor olduğu "reset.css" dosyasını hatırlatmak isterim. Hatırlamayan ya da bilmeyenler için bu dosya işletim sistemi ve tarayıcılardan kaynaklanan stil farklılıklarını temizleyen bir css dosyası. Sayfaya önce bu css dosyası eklenir, daha sonra kendi özel css dosyalarımız eklenirdi ki sayfamız tüm tarayıcılarda ve işletim sistemlerinde aynı gözüksün. Modern web dünyasında eskisi kadar ihtiyaç duyulmasak da Google Chromium ve Microsoft Edge takımları bunu dert edinmişler.

Google'ın Chromium takımı ve Microsoft'un Edge takımının birlikte çalışması sonucu oluşmuş bu yeni form elemanları tasarımları Edge tarayıcısının son sürümünde kullanılmış fakat Chrome'un 81 numaralı sürümünde deneysel olarak kullanıma açılacakmış. Chrome 81'de bu tasarıma geçmek için: `chrome://flags/#form-controls-refresh` özelliğini aktifleştirmek yeterli olacak deniyor.

[gorseller/chromium-focus-ring.gif](#)

Aynı zamanda tarayıcıdaki bağlantı ve objeler üzerinde gezinmek için kullanabildiğimiz TAB tuşuyla birlikte ortaya çıkan "focus halkası" (focus ring) de yenilenmiş. Daha görünür olması için siyah renk ve beyaz çerçeve tercih edilmiş. Yine de bazı durumlarda görünmez olabileceği söylenmiş.

Yapılan diğer değişiklik ve yeniden tasarımlar için konu başlığına eklediğim bağlantıya tıklayabilirsiniz.

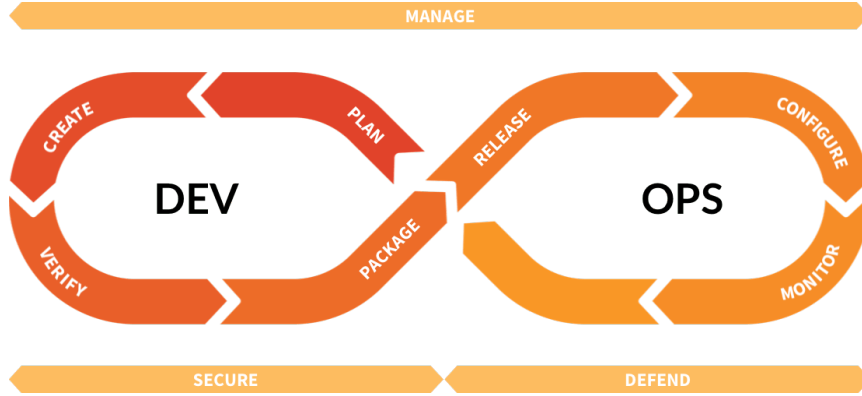

Şekil 1: (SOL): Chrome 80 ve önceki sürümlerdeki stillendirme. (SAĞ): Yeniden tasarlanan form elemanları.

Sizce yeni tasarımlar nasıl oldu? Böyle bir değişikliğe gerek var mıydı? Yorumlar bölümünde konuşalım.

2 GitLab, 18 tane özelliğini **açık kaynak yapmaya hazırlanıyor**

Popüler uzak git sunucularından biri olan GitLab, bu hafta içerisinde yayınladıkları bir blog yazısı ile birlikte normalde ücretli sürümde olan 18 adet özelliği açık kaynak olan sürüme getireceklerini duyurdular. Fakat ilginç bir yöntemle. Özellikler GitLab'ın şu 7 parçasının içerisinde alınacakmış: [Plan](#), [Create](#), [Verify](#), [Release](#), [Configure](#), [Defend](#).

Şekil 2: Yani Monitor hariç DevOps sürecinin diğer tüm kısımlardan bir şeyler açık kaynak olacak

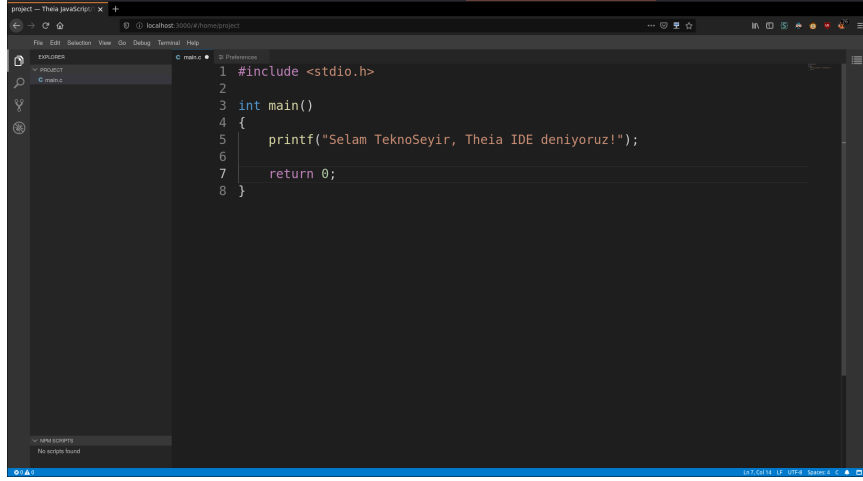
İlginç bir yöntem dedim çünkü bu özellikleri açık kaynak yapmak için topluluktan yardım istiyorlar. [Issue Export](#)'dan, [Web IDE'si için Web Terminal](#)'a kadar birçok konuda "gelin bunları birlikte açık kaynak yapalım" diyorlar. Konu başlığına eklediğim blog yazısında açık kaynak yapmak istedikleri her özellik için açılan issue sayfalarının linklerini vermişler. İlgili issue sayfalarında yapılacaklarla ilgili bilgiler vermişler. Böylece insanlar da o konularla ilgili yardım edebiliyor.

Sonuçta GitLab'ın ücretli sürümünün kaynak kodlarına erişimi olan onlar ve doğal olarak oradan kendileri de açık kaynak hale getirebilirler ilgili parçaları (içerdeki kod yapısı hakkında bilgim yok tabii). Topluluktan yardım istemeleri bana biraz tuhaf geldi. Neyse yine de bizim işimize yarayacak şeyler olduğu için fazla kurcalamayayım :).

3 Eclipse, VSCode alternatifi IDE'sini **açık kaynak olarak duyurdu: Eclipse Theia**

Daha çok Java için IDE'si olmakta tanınan ama başka çözümleri de bulunan Eclipse Foundation, bu hafta içerisinde yeni hem bulutta hem de masaüstünde çalışabilen IDE'sini açık kaynak olarak tanıttı.

Proje aslında 2016 yılında [Ericsson](#) ve [TypeFox](#) firmaları tarafından başlatılmış fakat zamanla Eclipse Foundation gibi birçok firmanın katkılarıyla bu hale gelmiş. Proje şu an Eclipse Foundation altındaki [Eclipse Cloud Development Tools Working Group](#) (ECD WG) tarafından devam ettiriliyor. Aynı zamanda açık kaynakta olduğu için topluluğun katkılarına açık. Aynı zamanda Google Cloud, RedHat, Arduino, IBM gibi firmalar da projeye katkı yapmışlar.

Eclipse'in duyuru yazısında VSCode eklentilerini de bu IDE'de çalıştırabiliyorsunuz diyor fakat ben denemedim. Aynı yazıda Eclipse Theia ile VS Code arasındaki farklar olarak şu üç madde sıralanmış:

- Theia'nın mimarisi daha modüler ve özelleştirmelere daha uygun.
- Theia hem masaüstünde hem de bulutta çalışabiliyor.
- Theia topluluk-destekli ve Eclipse Foundation'ın bağımsız yönetimi tarafından geliştiriliyor.

Son maddeyi ben de tam anlamadım. VS Code'da zaten açık kaynak olduğu için topluluk katkı yapabiliyor ve Microsoft sürümlerini yayınlıyor.

Büyük ihtimal yanlış anlamış ve çevirmiş olabilirim. Eğer yanlış anlamışsan, yorumlar bölümünde beni düzeltmekten kendinizi geri koymayın.

IDE'nin masaüstü uygulaması [Electron](#) tabanlı ve uzaktaki sunucu ile [JSON-RPC](#) mesajlarını HTTP ya da WebSocket üzerinden ileterek çalışıyor. Ben docker kullanarak kendi bilgisayarına kurdum ve biraz kurcaladım. Eğer siz de denemek isterseniz bilgisayarınıza Docker kurduktan sonra aşağıdaki komutu açmak istediğiniz proje dizinindeyken çalıştırabilirsiniz (yalnız dosya kaydetme kısmında izinlerle ilgili bir hata veriyor, pek uğraşamadım çözmek için):

```
docker run --rm -it -p 3000:3000 -v  
↪ "$(pwd):/home/project:cached" theiaide/theia
```

Bu yazılım gündemi yazılarını yazmaya başladığımdan beri fark ettim ki son bir yıldır herkes geliştiricilere bir uzaktan geliştirme çözümü üretmeye çalışıyor. Önümüzdeki birkaç senede popülerliği daha da artacaktır diye umuyorum "Cloud Development" (ya da ileride ne isim verirlirse) olayının. Siz bu konuda ne düşünüyorsunuz? Bu tarz çözümleri kullanır mıydınız ya da kullanıyor musunuz? yoksa "yok arkadaş ben o kadar yenilikçi değilim eski tip masaüstü uygulaması IDE ya da metin editörümle iyiyim" diyenlerden misiniz? yorumlar bölümünde konuşalım.

4 Covid-19 Pandemisi, NodeJS sürüm [yayınla](#) [takvimini de etkiledi](#)

Tüm dünya olarak içinde bulunduğumuz süreçten elbette yazılım sektörü de payını almaya devam ediyor. Her ne kadar uzaktan çalışmaya en uygun mesleklerden biri bizimki olsa da, pratikte bazı şeyler düşünüldüğü gibi olmuyor. NodeJS takımı da olası sorunların önüne geçmek amacıyla bu hafta sürüm yayınlama takvimini güncelledi. Buna göre:

- **v10.x** ve **v12.x** dallarındaki bir sonraki sürüm 7 Nisan tarihinde çıkacak.
- **v12.x** dalındaki minor sürüm numaralarının yayın tarihleri ertelendi:
 - **v12.17.0**: 26 Mayıs 2020
 - **v12.18.0**: 25 Ağustos 2020
- **v13.x** dalında, End of Life (hayatının sonu) tarihi olan Haziran 2020'ye kadar yeni bir sürüm yok.

- v14.x dâlmın ilk sürümü ise planlandığı gibi 21 Nisan 2020 tarihinde yayınlanacakmış.

Tarihlerle ilgili daha detaylı bilgiler için konu başlığına eklediğim bağlantıya tıklayabilirsiniz.

5 PHP 8 sürümünün yayın takvimi belli oldu

Aşağıdaki sürümlerin hepsi 2020 yılı içerisinde çıkacak.

Sürüm	Yayınlanma Tarihi
18 Haziran	Alpha 1
2 Temmuz	Alpha 2
16 Temmuz	Alpha 3
27 Temmuz	Feature freeze
20 Temmuz	Beta 1
13 Ağustos	Beta 2
27 Ağustos	Beta 3
10 Eylül	Relase Candidate 1
24 Eylül	Relase Candidate 2
8 Ekim	Release Candidate 3
22 Ekim	Release Candidate 4
5 Kasım	Release Candidate 5
19 Kasım	Release Candidate 6
3 Aralık	Genel Eriřilebilirlik (Final)

6 Safari 13.1 ile gelen yenilikler

Geçtiđimiz haftaki yazılım gündemi yazısında (bkz: [Yazılım Gündemi - 2020/12](#)) Safari 13.1 ile birlikte tüm üçüncü parti çerezlerin engellenmeye başlandığını söylemiştim. Bu hafta ise Safari 13.1 ile birlikte gelen ve biz geliştiricileri ilgilendiren diğer birkaç özelliğe birlikte göz atalım.

6.1 JavaScript iyileřtirlemeleri

Safari tarayıcısının bu sürümüyle birlikte artık `replaceAll()` fonksiyonu desteklenmeye başlandı. Yani artık bu kullanım Safari'de de çalışacak:

```
1 "selam teknoseyir replace all deniyoruz".replaceAll(" ", "-");  
2 // selam-teknoseyir-replace-all-deniyoruz
```

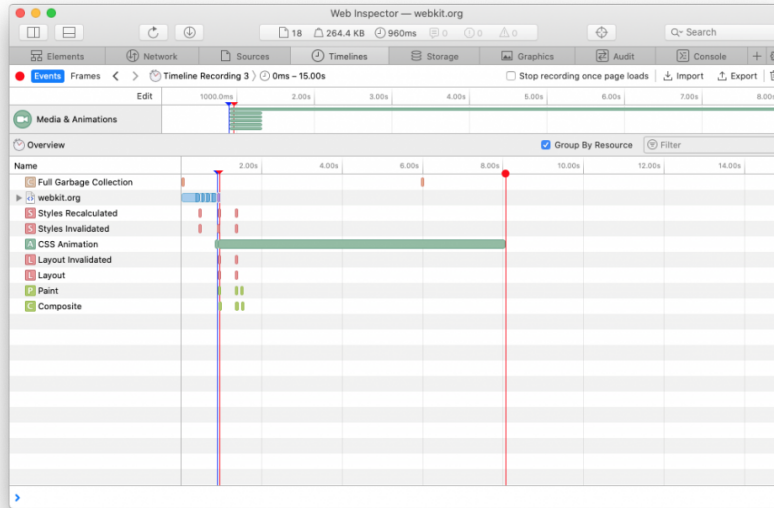
Ayrıca bu sürümle birlikte ?? operatörü de destekleniyor. Artık değişkenlere şu kullanımla varsayılan değer atayabileceğiz:

JavaScript

```
1 const nullDeger = null
2 const sonuc = nullDeger ?? "varsayılan"; // "varsayılan"
```

Yani yukarıda dedik ki nullDeger isimli değişken null ya da 0 ise sonuc değişkenine "varsayılan" ifadesi ata.

6.2 Web Animations API

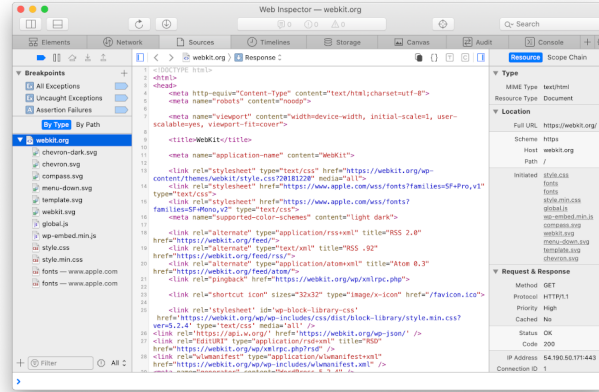
Safari'nin bu sürümüyle birlikte eklenen bu API sayesinde artık CSS animasyonlarını JavaScript tarafından yönetebileceğiz. Ayrıca tarayıcının Web Inspector aracına animasyonları gösterebilecek "Media & Animations" kısmı da eklenmiş.

6.3 Async Clipboard API

W3C tarafından yeni bir web standardı olarak tanımlanan bu yeni API sayesinde artık kullanıcıların clipboard'larına asenkron olarak erişip, kopyaladıkları metinleri web sayfamız içerisinde amacımıza uygun olarak kullanabileceğiz. Asenkron olmasının avantajı bu işlemler gerçekleştirilirken web sayfamız tıkanmayacak. Aynı zamanda bu yeni API ile birden fazla farkı türden içeriği

kullanıcının panosuna gönderebilecek ve programlamasal olarak "Yapıştır" işlemi yapabileceğiz. Mesela bu sayede artık kullanıcının panosunda "http" ile bağlayan bir ifade varsa bunu `txtSiteUrl` metin kutusuna "Yapıştır" gibi işlemleri yapabileceğiz.

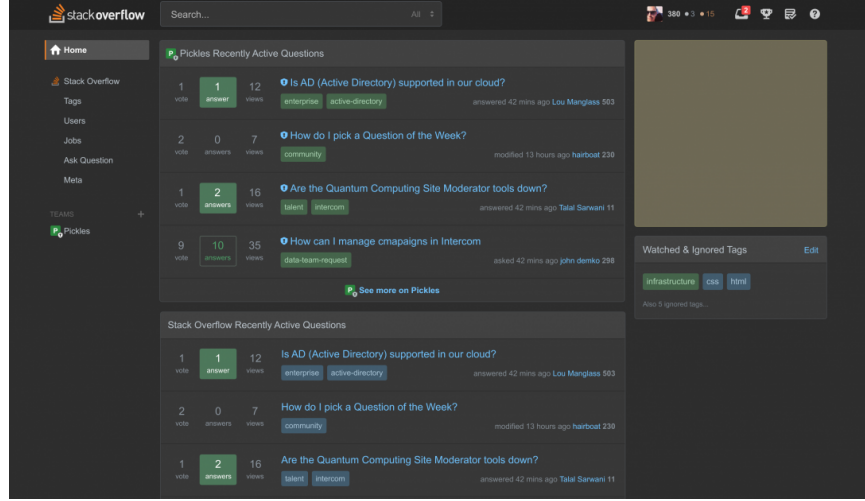
6.4 Sources Sekmesi

Tarayıcının Web Inspector aracına yeni eklenen bu sekme aslında önceki Resources ve Debugger sekmelerinin birleştirilmiş ve iyileştirilmiş hali. Üstelik artık yeni **JavaScript Breakpoint**'leri ile debug yapma özelliğine de sahip.

Safari 13.1 sürümüyle gelen ve biz geliştiricileri ilgilendiren diğer özellik ve değişiklikler için mutlaka konu başlığına eklediğim bağlantıya tıklayarak, ilgi sayfaı incelemeyi unutmayın.

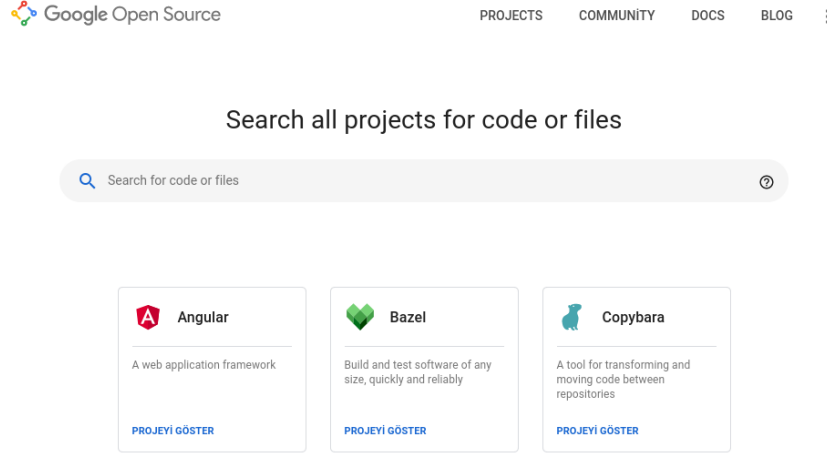
7 StackOverflow'a **karanlık mod özelliği** beta olarak geldi

Başlığı okuyunca ben de sizin gibi "Şimdiye kadar nasıl olmaz bu?!" dedim ama yokmuş ve bu hafta eklenmiş. Aslında çeşitli eklentiler ile zaten biz karanlık mod yapabiliyorduk ama sitenin kendinden desteklemesi daha iyi oldu. Bugüne kadar olmaması başlı başına saçmalık zaten. Neyse geç olsun, güç olmasın diyelim.

Temayı aktifleştirmek için [User Preferences](#) sayfasını açın ve "Theme" kısmından istediğiniz temayı seçin ve işte! Artık geceleri StackOverflow'a girince far görmüş tavşan gibi bakmayacaksınız ekrana :)

8 Google açık kaynak projeleri için kod arama sayfasını açtı

Google açık kaynak takımının bu hafta blogunda yayınladığı yazı ile artık Google'ın tüm açık kaynak projelerinde arama yapabileceğimiz Code Search sayfası kullanıma açıldı. Bu adresten sayfayı açarak siz de Google'ın açık kaynak projeleri üzerinde dosya ya da kod araması yapabilirsiniz: <https://cs.opensource.google/>

Aynı zamanda Android açık kaynak projesi için de bu sayfayı ziyaret edebilirsiniz: <https://cs.android.com/>

9 Diğer Haberler

- Microsoft, Koronavirüs yüzünden artan Azure kullanımlarıyla [başa çıkmaya çalışıyor](#).
- Google, Chroma'daki SameSite Cookie değişikliklerini [geçici olarak geri aldı](#).
- Google servis yönetimini kolaylaştıracak yeni [hizmetini beta olarak duyurdu](#): [Service Directory](#).
- Unreal Engine Wiki [kapatıldı](#). Tüm wiki arşivi [buradan](#) indirilebiliyor.
- Go dili için mikroservis framework'ü olan Go Micro, [v2.4.0 sürümünü yayımladı](#).

- Nim programlama dilinin [1.2.0 sürümü](#) yayınlandı.
- Idris 2 programlama dilinin [0.1.0 sürümü](#) yayınlandı.
- Rust programlama dilinin dokümantasyon [takımı kapatıldı](#).
- Kotlin için GraphQL kütüphanesi graphql-kotlin, [2.0.0 sürümünü yayınladı](#).
- VueJS kütüphanesinin [v3.0.0-alpha.11 sürümü](#) yayınlandı.
- Android için HTTP inspector aracı Chucker, [v3.2.0 sürümünü yayınladı](#).
- Sourcetrail aracının [2020.1 sürümü](#) yayınlandı.
- MultiCore OCaml projesi için [Mart 2020 raporu](#) yayınlandı.
- Sidekick Load Balancer [aracı tanıtıldı](#).
- Prisma 2.0 Beta programı [duyuruldu](#).
- RapidFuzz kütüphanesinin [0.6.3 sürümü çıktı](#).
- simdjson kütüphanesinin [0.3 sürümü yayınlandı](#).
- Kubie aracı [tanıtıldı](#). [GitHub Deposu](#)
- Eclipse Dirigible [4.4 sürümü](#) yayınlandı.
- Cortex [v1.0 sürümü](#) yayınlandı.
- dapr [v0.6.0 çıktı](#).
- libgit2 [v1.0.0 çıktı](#).
- sctructure [v2.0.0 çıktı](#).
- SpaceVim [v1.4.0 çıktı](#).

10 Lisans

Yazılım Gündemi - 2020/13 yazısı Eren Hatırnaz tarafından Creative Commons Atıf-GayriTicari-AynıLisanslaPaylaş 4.0 Uluslararası Lisansı (CC BY-NC-SA 4.0) ile lisanslanmıştır.